

SELETUSKIRI
Vabariigi Valitsuse korralduse
„Ehitusmaavarade kasutamise riikliku arengukava 2011–2020“ elluviimise
lõpetamine“ juurde

1. Sissejuhatus

Korraldus käsitleb Vabariigi Valitsuse nõusoleku andmist lõpetada „Ehitusmaavarade kasutamise riikliku arengukava 2011–2020“ (edaspidi ka *Ehitusmaavarade arengukava, arengukava*) elluviimine. Ehitusmaavarade arengukava kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 15.03.2011 korraldusega nr 127.

Ehitusmaavarade arengukava täitmise lõpparuandes (edaspidi ka *aruanne*) käsitletakse arengukava elluviimist ja eesmärkide saavutamist aastatel 2012-2016. Arengukava aruandluse kohustuse aluseks on Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2005. a määrus nr 302 „Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord“ (§ 7). Määrus on kehtestatud riigieelarve seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Ehitusmaavarade arengukava viidi ellu aastateks 2012-2015 koostatud rakendusplaani alusel, mis võeti vastu Vabariigi Valitsuse 15.11.2012 korraldusega nr 479. Keskkonnaministeeriumi (KeM) kui arengukava eest vastutaja ülesanne oli arengukava täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse koordineerimine. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM), Rahandusministeerium (RaM), Siseministeerium (SiM) ning Sotsiaalministeerium (SoM) olid Ehitusmaavarade arengukava täitmise kaasvastutajad.

Ehitusmaavarade arengukava lähtub Eesti Vabariigi põhiseaduse §-st 5, mille järgi Eesti loodusvarad ja -ressursid on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult. Ehitusmaavarade arengukava põhiülesandeks on tagada ehitusmaavaradega varustus, võttes arvesse nende maavarade nõuetekohast kvaliteeti, optimaalset hinda, minimaalset võimalikku veokaugust ning säästlikku ressursi- ja keskkonnakasutust. Ehitusmaavarade arengukavas esitatud eesmärgid ja meetmed on aluseks riigieelarve vahendite planeerimisel.

Aruandes antakse ülevaade arengukava täitmisest rakendusplaani lõikes ja arengukava tegevuste osas, mida rakendusplaani perioodi 2012-2015 ei lisatud. Selleks on analüüsitud mõjunäitajate saavutustasemeid ning võrreldud neid baastaseme aastatega. Aruandes antakse ülevaade Ehitusmaavarade arengukavas esitatud meetmete rakendamise tulemustest, mille põhjal on tehtud järeldused püstitatud strateegiliste eesmärkide täitmise kohta. Samuti tehakse ettepanek käesolev aruanne lugeda arengukava täitmise lõpparuandeks ning arengukava käesolevaga lõpetada, kuna arengukavas seatud strateegilised eesmärgid on saavutatud. Võttes arvesse riigi suundumust korrastada strateegilise planeerimise raamistikku, vähendada erinevate kitsast valdkonda käsitletavate arengukavade arvu ning integreerida strateegiline planeerimine paremini finantsjuhtimise protsessidega, toimub edaspidi valdkonna juhtimine programmpõhise eelarvestamise kaudu.

Ehitusmaavarade arengukava rakendusplaani meetmeid finantseeriti riigieelarvest, SAst Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) ning Tarkade Otsuste Fondist. Rakendusplaanis kavandatud meetmete täitmise tegelik maksumus oli kokku 607,1 tuhat eurot.

Aruanne on koostatud KeMi maapõue osakonnas koostöös ministeeriumi teiste sisuosakondadega. Aruande koostamiseks on kasutatud põhiliselt Maa-ameti, Keskkonnaagentuuri (KAUR), Keskkonnaameti (KeA) ja Keskkonnainspeksiooni (KKI) andmeid. Lisaks esitasid aruande jaoks vajalikku teavet oma tegevusvaldkonna kohta eespool nimetatud kaasvastutavad ministeeriumid. Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu ja seletuskirja koostas maapõue osakonna peaspetsialist Kaur Kõue (e-post: kaur.koue@envir.ee, tel 626 2868).

2. Kokkuvõtte Ehitusmaavarade arengukava strateegiliste eesmärkide täitmisest ja nende täitmise tagamine edaspidi

Esimene strateegiline eesmärk: tagada riigi infrastruktuuri ehitusobjektide ning tarbijate varustamine ehitusmaavaradega

Esimese strateegilise eesmärgi elluviimise üheks olulisemaks tulemuseks on varustuskindluse mudeli väljatöötamine ja selle sidumine maardlate nimistu andmetega. Maa-ameti geoportaali maardlate rakendusse lisandusid mäeeraldise ruumilise puhvriga otsing ja mäeeraldise laiendatud otsing. Lisaks kinnitati varustuskindluse põhimõtte rakendamiseks juhend riiklike huvide kaalumiseks ehitusmaavarade kaevandamislubade taotluste menetlemisel lähtuvalt varustuskindluse tagatusest. Samuti on ehitusmaavarade varustuskindlus paranenud võrreldes 2008. aasta seisuga. Suureks edasiminekuks oli ka KOVide nõusolekute kasv kaevandamisloa andmisel: kui arengukava koostamise ajal 2009. aastal andsid KOVid nõusoleku kaevandamisloa andmiseks ligi 30% juhtudest, siis 2016. aastal oli see näitaja 93%.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et ehitusmaavarade varustuskindluse hindamiseks on loodud mudel, IT-lahendus ja juhend, mille abil on võimalik hinnata riigi taristuobjektide ja tarbijate varustatust ehitusmaavaradega ning mis on parandanud ehitusmaavarade varustuskindlust võrreldes 2008. aastaga. Seega on Ehitusmaavarade arengukava esimene strateegiline eesmärk täidetud.

Edaspidi on eesmärgi täitmine tagatud KeMi valitsemisala arengukava, strateegiadokumendi „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ elluviimise ning KeMi ja MKMi vahelise koostöö kaudu. KeMi valitsemisala arengukava meetme 2.2 „Maapõueressursi tõhus kasutamine“ all on ehitusmaavarade osas märgitud, et oluline on tagada riigi varustatus ehitusmaavaradega. Selleks analüüsitakse uute lubade andmisel piirkonna varustatust ehitusmaavaradega tuginedes nii mineviku kaevandamise andmetele kui ka kasutamise prognoosidele.

Strateegiadokument „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ sisaldab järgnevat arengusuunda: „5.3.3. Varustuskindluse tagamiseks ja ressursside kasutamise juhtimiseks peab riik omama ülevaadet kasutatavatest maavara ja põhjavee varudest ning tulevikuvajadusest.“. Maapõue valdkond on jagatud KeMi ja MKMi vahel. MKMi üheks põhiülesandeks on ka ehitusmaavarade tulevikuvajaduste prognoosimine.

Varustuskindlus on ajas muutuv näitaja, kuna ühelt poolt maavara uuritakse ning nõuetele vastavusel võetakse varu arvele keskkonnaregistris ning teiselt poolt samal ajal keskkonnaregistris arvel olevat varu tarbitakse. Seega on tänaseks aegunud arengukavas esitatud nii varustuskindluse andmed kui ka ehitusmaavarade jääkvaru andmed, mõlemad esitatud seisuga 31.12.2008. Alates 01.01.2017 annab maapõuealaseid lube Keskkonnaamet. Loa andjale on loodud vajalikud vahendid ajakohase varustuskindluse analüüsi tegemiseks,

kaasa arvatud välja töötatud juhend ühetaolise praktika rakendamiseks (nimetatud ülal). Juhendi rakendamine on loa andjale kohustuslik. Juhendi kohaselt tuleb varustuskindluse arvutamisel arvesse võtta mäeeraldise teeninduspiirkonna jääkvaru, minevikus tarbitud varu ning maavara kasutamise tulevikuproгноosi. Ka on juhendis ära nimetatud erandlikud juhul, millal ei pea varustuskindlust arvestama. Tuginedes mineviku tarbimisele on varustuskindlusest võimalik teha väljavõtet Maa-ameti geoportaali maardlate veebirakendusest. Ehitusmaavarade jääkvaru andmeid on võimalik vaadata Maa-ameti poolt iga-aastaselt koostatavast maavaravarude koondbilansist, mis on kättesaadav nii Maa-ameti kui ka KeMi kodulehelt. Ehitusmaavarade tulevikuvajadusi prognoosib MKM, kelle haldusala asutus Maanteeamet on koostanud ehitusmaavarade prognoosi võttes aluseks teehoiukava aastateks 2014-2020, mille uuendatud versioon on kättesaadav aadressilt <https://www.mnt.ee/et/ametist/uuringud>. Konkreetse loa taotluse lahendamiseks vajalike täpsemate prognooside saamiseks pöördub loa taotleja väljakujunenud praktika kohaselt MKMi poole.

Teine strateegiline eesmärk: suurendada ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamise efektiivsust ning võimalike alternatiivsete ehitusmaterjalide kasutamist

Teise strateegilise eesmärgi mõjunäitajate osas suurenes alternatiivsete ehitusmaterjalide taaskasutuse osakaal võrreldes 2008. aasta baastasemega põlevkivi aheraine (7,6%) ja ehitiste lammutusjäätmete (koguni 51%) puhul. Paekivikillustiku tootmisjäätmete teke kaevandatud paekivist, millest toodetakse killustikku, on võrreldes baastaseme näitajaga 2008. aastal (30%) märgatavalt langenud, jäädes alla 10%. Samuti on oluliseks tulemuseks järelevalve paranemine kaevandamistegevuse üle: kuigi KKI kontrollis aastatel 2012-2016 võrreldes 2008. aasta baastasemega keskmiselt ligi kaks korda rohkem mäeeraldise, siis õigusrikkumiste protsent kontrollimiste arvu suhtes on võrreldes 2008. aasta baastasemega langenud 8%. Samuti korraldab Maa-amet iga-aastaselt ehitusmaavarade karjääride aerokontrolli, mille tulemused on sisendiks kontrollkäikude planeerimisel ja keskkonnatasu deklaratsioonide kontrollimisel. Lisaks töötati keskkonnatasude mõjuanalüüsi ja täiendavate Keskkonnaministeeriumi tehtud hinnangute abil välja tasumäärad perioodiks 2016-2025.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamise efektiivsus ning alternatiivsete ehitusmaterjalide kasutamine on suurenenud. Seega on Ehitusmaavarade arengukava teine strateegiline eesmärk täidetud.

Edaspidi on eesmärgi täitmine tagatud KeMi valitsemisala arengukava ja strategiadokumendi „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ elluviimise kaudu. KeMi valitsemisala arengukava meetme 2.2 „Maapõueressursi tõhus kasutamine“ all on kirjeldatud, et valdkonna juhtimisel ja madalama taseme arengudokumentide ning õigusaktide koostamisel ja ülevaatamisel lähtutakse arengudokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ seatud arengusuundadest, kus on mh öeldud, et maapõueressursse tuleb kasutada tõhusalt, välistades ülemäärase ja raiskava kasutuse, mistõttu on tark valmistada ressursikoguse ühiku kohta võimalikult palju kõrge lisandväärtusega toodangut. Samal ajal tuleb minimeerida jäätmete ja maksimeerida tekkinud jäätmete taaskasutus. Lähtudes sellest, on KeMi ja tema valitsemisala roll valdkonna arendamisel eelkõige soodustada keskkonnasäästlike ja innovaatiliste tehnoloogiate arendamist ning kasutuselevõtmist. KeMi valitsemisala arengukavas on prioriteetseteks tegevusteks märgitud ka ressursitõhususe tõstmine ja ringmajanduse põhimõtete rakendamine, mis on olulised tegevused ka ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamise efektiivsuse tõstmise juures.

Rääkides alternatiivsete ehitusmaterjalide kasutamisest, siis on põlevkivi aheraine, ehitiste lammutusjäätmete ning paekivikillustiku tootmisel tekkiva jäägi osas taaskasutamine suurenenud ja eesmärgi täitmist mõõtvate indikaatorite saavutustasemed täidetud. Põlevkivituha aga ka põlevkivi aheraine puhul kavandatakse laialdasemat ja püsivamat taaskasutamise võimaluste edendamist „Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2016-2030“ raames.

Kolmas strateegiline eesmärk: vähendada ehitusmaavarade kaevandamisest ja kasutamisest tingitud keskkonnamõju

Kolmanda strateegilise eesmärgi üheks olulisemaks tulemuseks on riigimaal asuvate kaevandamisega rikutud ja mahajäetud ehitusmaavarade karjäärade kaardistamine, mille tulemusena esitati asukoha andmed, anti hinnang seisundile, tehti ettepanekud objekti edasiseks kasutamiseks, määrati korrastamise suund ja hinnangulised tööde mahud ning koostati graafilised lisad. Vooreküla, Linte ja Sõmerpalu aleviku karjääridele on koostatud korrastamisprojektid, mille alusel mille alusel saab korrastamistööd ellu viia. Nimetatud karjääride korrastamistööd viiakse ellu 2017.-2019. aastal. Valminud korrastamisprojektide alusel hinnatakse ülejäänud kaevandamisega rikutud ja mahajäetud ehitusmaavarade karjääride korrastamistööde mahtu nii rahaliselt kui ka korralduslikult ja tehakse otsus tööde edasise elluviija osas (Keskkonnaamet, RMK, Maa-amet). Samuti on selle eesmärgi juures oluline märkida, et olemasolevate mäeeraldiste korrastamistööde tähtaegadest peetakse rohkem kinni. KeA on koostanud kaevandamislubade põhjal ülevaate mäeeraldiste korrastatuse seisust ning edastanud kaevandamislubade omanikele, kes ei ole korrastamistegevusega alustanud, meeldetuletused ja ettekirjutused. Meeldetuletuste ja ettekirjutuste tulemusena on suurenenud hüppeliselt korrastamistingimuste küsimine ja korrastamisprojektide esitamine.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamise keskkonnamõju on vähenenud. Lisaks eelnevale iseloomustab seda ka teise strateegilise eesmärgi all välja toodud fakt, et alternatiivsete ehitusmaterjalide taaskasutamine on suurenenud. Seega on Ehitusmaavarade arengukava kolmas strateegiline eesmärk täidetud.

Edaspidi on eesmärgi täitmine tagatud KeMi valitsemisala arengukava ja strategiadokumendi „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ elluviimise kaudu. KeMi valitsemisala arengukava meetme 2.2 „Maapõueressursi tõhus kasutamine“ all on kirjeldatud, et maavarade kaevandamine on vaieldamatult olulise keskkonnamõjuga tegevus, mistõttu on sellega kaasnevaks keskkonnakaitse eesmärgiks looduskeskkonna ja inimeste elukeskkonna minimaalne häirimine. Eesmärgi saavutamisele aitab kaasa nii keskkonnasäästlikemate tehnoloogiate kasutamine kui ka kaevandatud varude efektiivsem kasutamine. Lähtuda tuleb ka põhimõttest, et juba kaevandamiseks avatud alal tuleb maavaravaru ammendada võimalikult maksimaalselt ning kaevandamisega rikutud ala korrastada. Kavandamisel on meetmed, millega vältida olukorda, kus kaevandamisega rikutud ala jääb korrastamata loa omaja rahaliste vahendite puudumise tõttu. Need eesmärgid ja põhimõtted tulenevad dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ seatud arengusuunistest.

3. Ehitusmaavarade arengukava elluviimise lõpetamine

Vabariigi valitsuse määruse nr 302 „Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord“ § 7 lg 6 kohaselt kui valdkonna

arengukava eesmärgid on saavutatud, kestus lõppenud, arengukava järele puudub vajadus või kui arengukava elluviimise käigus nähtub, et eesmäärke ei saavutata, esitab vastutav minister valdkonna arengukava elluviimise lõpetamise ettepaneku Vabariigi Valitsusele, kooskõlastades eelnevalt vastava ettepaneku Riigikantselei, Rahandusministeeriumi ja asjaomaste ministeeriumidega ning esitades selle arvamuse andmiseks huvitatud isikutele ja asutustele.

Arvestades, et Ehitusmaavarade arengukavas seatud strateegilised eesmärgid on täidetud, siis võib arengukava elluviimise lõpetada.

Enne arengukava elluviimise lõpetamise ettepaneku esitamist Vabariigi Valitsusele kooskõlastas KeM vastava ettepaneku Riigikantselei, Rahandusministeeriumi ja asjaomaste ministeeriumidega ning esitas selle huvitatud isikutele ja asutustele arvamuse andmiseks. Märkuseid ja ettepanekuid on käsitletud lisas 1.

4. Eelnõu kooskõlastamine

Ehitusmaavarade arengukava täitmise lõpparuande eelnõu koos arengukava elluviimise lõpetamise ettepanekuga esitati kooskõlastamiseks kaasvastutavatele ministeeriumitele (MKMile, RaMile, SiMile, SoMile) ja Riigikantseleile 27.07.2017 eelnõude infosüsteemi (EISi) kaudu.

RaM ei kooskõlastanud eelnõud. Põhjused ja selgitused on välja toodud lisas 1. Eelnõu esitati RaMile uuesti kooskõlastamiseks 19.09.2017. RaM kooskõlastas eelnõu 22.09.2017. Märkustega kooskõlastas Riigikantselei. SiM kooskõlastas märkusteta. MKM ja SoM kooskõlastasid vaikimisi.

Lisaks esitati lõpparuande eelnõu koos arengukava elluviimise lõpetamise ettepanekuga Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule ja Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liidule arvamuse andmiseks.

Eelnõu kohta esitatud märkuseid on võimaluse korral arvestatud ja selle kohta on koostatud tabel lisas 1.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siim Kiisler
Minister

Märkuse esitaja	Märkuse sisu	Arvestamine või mitteamvestamine koos põhjendusega. Selgitused.
<p>1. Rahandusministeerium 14.08.2017 kiri nr 1.1-11/05765-1</p> <p>KKM reg: 14-6/17/5258-3</p>	<p>2012. aastal kinnitatud ehitusmaavarade kasutamise riikliku arengukava 2012-2020 rakendusplaani aastateks 2012-2015 üheks tegevuseks on maapõueseaduse ja planeerimisseaduse muutmise vajalikkuse selgitamine. Arengukavas on probleemina välja toodud maardlate käsitlemise varieeruvus kohaliku omavalitsuse planeeringutes ning ebakõlad maapõueseaduse ja planeerimisseaduse rakendamisel. Arengukava täitmise lõpparuandes on tegevus loetud lõpetatuks uuendatud maapõueseaduse vastuvõtmisega 27.10.2016 Riigikogus 01.07.2015 jõustunud uue planeerimisseaduse järgselt.</p>	<p>Märkusega ei ole arvestatud. Rakendusplaanis on nimetatud tegevuse taotletavaks tulemuseks märgitud, et planeeringute koostamisel arvestatakse maavaravaruga, seeläbi on tagatud arvelevõetud maavara säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Arengukava täitmise lõpparuandes on selgitatud, kuidas tagatakse planeeringute koostamisel maavaravaruga (maardlatega) arvestamine. Maardlate alade planeeringud kooskõlastatakse Maa-ametiga, kes jälgib, et oleks tagatud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja maavarale juurdepääs. Seega taotletava tulemuse alusel võib öelda, et tegevus on täidetud.</p>
<p>2. Rahandusministeerium</p>	<p>Riigikogus 6.6.2017 vastu võetud strateegiadokument „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ sisaldab muuhulgas järgnevat poliitikasuunist: <i>5.3.2. Planeerimise ja maapõue valdkonna õigusnormide reguleerimiselades kooskõla loomiseks määratakse selgelt eri tasandi planeeringute seos maapõue kasutuse korraldusega.</i> Palume selgitada, millise strateegilise arengudokumendi (valdkonna arengukava, valitsemisala arengukava, programm) alusel toimuks edaspidi poliitika põhialustes määratletud suunise käsitlemine.</p>	<p>Märkusega on arvestatud. KeMi valitsemisala kõigi tegevuste ja eelarve keskseks reaalse planeerimise alusdokumendiks on hetkel KeMi valitsemisala arengukava, mis lähtub ka strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ välja toodud põhimõtetest. KeMi valitsemisala arengukava meetme 2.2 „Maapõueressursi tõhus kasutamine“ all on kirjas järgnev: „Valdkonna juhtimisel ja madalama taseme arengudokumentide ning õigusaktide koostamisel ja ülevaatamisel lähtutakse arengudokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ seatud arengusuundadest.“. Seega on mh ka Teie poolt mainitud poliitikasuunis käsitletud KeMi valitsemisala arengukavas. Võttes arvesse riigi suundumist minna üle tegevuspõhisele (programmipõhisele) eelarvestamisele ning vähendada arengukavade hulka, on KeMis käimas strateegilise planeerimise korrastamise projekt, mille tulemusena tehakse ettepanek esialgseks programmide</p>

		<p>jaotuseks ning ka ehitusmaavarade kasutamise eesmärkide kajastamiseks. Hetkel ei ole veel kokku lepitud, millise tulemusvaldkond „Keskfond“ arengukava osaks saab ehitusmaavarade kasutamise reguleerimine, kuid valdkond saab ka edaspidi strateegiliselt juhitud. Arengukavas tõstatatud planeerimise ja maapõue kasutuse laiem probleemistik ei ole lahendatud, aga see on jätkuvalt välja toodud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ ja vajalik on selle jätkuv elluviimine (sh ka KeMi valitsemisala arengukava kaudu).</p>
3. Rahandusministeerium	<p>Rahandusministeeriumi planeeringute osakonna poolt juhime tähelepanu, et ettevalmistamisel on ruumilise planeerimise roheline raamat, milles ühes käsitletavaks küsimuseks on eeldatavasti valdkondlike ruumikitsenduste ruumiline kattuvus planeeringuga seatavate kitsendustega. Rohelise raamatu koostamise resultaadiks ei ole seadusemuudatused, kuid seadusemuudatused võivad roheline raamatu koostamisele järgneda. Pakume võimalust eespool kirjeldatud teema käsitlemiseks roheline raamatu koosseisus.</p>	<p>Märkusega on arvestatud. KeM tänab juhtimast tähelepanu roheline raamatu koostamisele ja pooldab selle teema käsitlemist nimetatud raamatus.</p>
4. Rahandusministeerium	<p>Planeeringute osakonnas on valmimas juhise üldplaneeringute koostamisele. Haldusreformi järgselt koostatakse ühinenud kohalikes omavalitsustes uued üldplaneeringud, koostatav juhise annab üldised juhtnöörid ka planeerimiseaduses loetletud planeeringu ülesannete täitmiseks. Palume ka Keskkonnaministeeriumi valitsemisalal koostatava juhisega tutvuda, et tagada koostatavate üldplaneeringute asjakohasus.</p>	<p>Märkusega on arvestatud. KeM tänab tähelepanu juhtimast ja lubab, et nimetatud juhisega KeMi valitsemisalas kindlasti tutvutakse, kui see valmib.</p>
5. Rahandusministeerium	<p>Juhime tähelepanu, et kõnealune arengukava on oluliseks sisendiks suurte taristuobjektide planeeringute koostamisel ja mõjude hindamisel. Arengukava peatükis 3.8 on esitatud ülevaade ehitusmaavarade varustuskindlusest ning</p>	<p>Märkusega on arvestatud. Varustuskindlus on ajas muutuv näitaja, kuna ühelt poolt maavara uuritakse ning nõuetele vastavusel võetakse varu arvele keskkonnaregistris ning teiselt poolt samal ajal keskkonnaregistris arvel olevat varu</p>

	<p>prognoos aastani 2020. Tegemist on teadaolevalt ainsa kehtiva strateegiadokumendiga, milles indikeeritakse ehitusmaavarade teadaolevat ressursi (maakonna täpsusastmes). Kuigi suuremahulisemate objektide puhul hinnatakse ehitusmaavarade varustuskindlust ka eraldiseisvate uuringutega (näiteks Rail Balticu puhul), on väiksemate, ent ometi märgatava ressursivajadusega ehitiste planeeringute ja mõjude hindamise kaalutusotsuste puhul arengukava oluliseks kaalutluse sisendiks. Palume selgitada, millistest andmetest tuleks edaspidi planeeringute koostamisel ja nende mõjude hindamisel lähtuda.</p>	<p>tarbitakse. Seega on tänaseks aegunud arengukavas esitatud nii varustuskindluse andmed kui ka ehitusmaavarade jääkvaru andmed, mõlemad esitatud seisuga 31.12.2008. Alates 01.01.2017 annab maapõuealaseid lube Keskkonnaamet. Loa andjale on loodud vajalikud vahendid ajakohase varustuskindluse analüüsi tegemiseks, kaasa arvatud välja töötatud juhend ühetaolise praktika rakendamiseks. Juhendi rakendamine on loa andjale kohustuslik. Juhendi kohaselt tuleb varustuskindluse arvutamisel arvesse võtta mäeeraldise teeninduspiirkonna jääkvaru, minevikus tarbitud varu ning maavara kasutamise tulevikuprognoosi. Ka on juhendis ära nimetatud erandlikud juhul, millal ei pea varustuskindlust arvestama. Tuginedes mineviku tarbimisele on varustuskindlusest võimalik teha väljavõtet Maa-ameti geoportaali maardlate veebirakendusest. Veebirakendusega saab töödelda keskkonnaregistri maardlate nimistu kõiki andmeid ja maavaravarade koondbilansi viimase viie aasta andmeid. Teavet saab kasutada maavarade varustuskindluse arvestuse ning vajaduse prognoosimiseks. Veebirakenduse kasutusjuhend (mäeeraldise ruumilise puhvriga otsing, varustuskindluse arvutus, mäeeraldise laiendatud otsing) on kättesaadav siit: http://geoportaal.maaamet.ee/data/files/Maardlate_avaliku_rakenduse_kasutajajuhend_v6_0.pdf?t=20140609101225. Ehitusmaavarade jääkvaru andmeid on võimalik vaadata Maa-ameti poolt iga-aastaselt koostatavast maavaravarade koondbilansist, mis on kättesaadav nii Maa-ameti kui ka KeMi kodulehelt. Ehitusmaavarade tulevikuvajadusi prognoosib MKM, kelle haldusala asutus Maanteeamet on koostanud ehitusmaavarade prognoosi võttes aluseks tehoiukava aastateks 2014-2020, mille uuendatud versioon</p>
--	--	--

		on kättesaadav aadressilt https://www.mnt.ee/et/ametist/uuringud . Konkreetse loa taotluse lahendamiseks vajalike täpsemate prognooside saamiseks pöördub loa taotleja väljakujunenud praktika kohaselt MKMi poole.
6. Riigikantselei 16.08.2017 KKM reg: 14-6/17/5258-4	Palume aruandega koos ette valmistada ettepanek arengukava elluviimise lõpetamiseks (vastav Vabariigi Valitsuse otsuse eelnõu).	Märkusega on arvestatud. Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu arengukava lõpetamise kohta on ette valmistatud.
7. Riigikantselei	Soovitame arengukava aruande juurde vormistada ka seletuskiri koos täpsemate selgitustega arengukava lõpetamise vajaduse kohta.	Märkusega on arvestatud. Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu juurde on koostatud seletuskiri arengukava lõpetamise kohta.
8. Riigikantselei	Palume arengukava aruannet ja seletuskirja täiendada selgitustega: 1) kuidas on arengukavaga seotud eesmärkide täitmine tagatud edaspidi, näiteks ehitusmaavarade varustuskindluse tagamine ning ehitusmaavarade kasutamisest tuleneva negatiivse keskkonnamõju vähendamine; 2) kas ja millal on kavas koostada uus ehitusmaavarade valdkonda kattev arengukava või millise arengukava raames on kavas tulevikus planeerida ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamisega seotud meetmed.	Märkusega on arvestatud. Seletuskirja on lisatud vastavad selgitused.
9. Riigikantselei	Vastavalt Vabariigi Valitsuse 2005. a. määrusele nr 302 strateegiliste arengukavade kohta esitatakse arengukava lõpetamise ettepanek arvamuse andmiseks huvitatud isikutele ja asutustele. Palume seletuskirjas välja tuua ülevaade, kellele arengukava lõpetamise ettepanek esitati ning millised olid peamised arvamused.	Märkusega on arvestatud. Aruanne koos arengukava lõpetamise ettepanekuga saadeti arvamuse andmiseks Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule ja Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liidule. Arvamused on välja toodud käesolevas tabelis.
10. Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit (EMTEL)	„Rail Balticu ehitamise vajalike ehitusmaavarade varustuskindluse uuringu“ (https://www.tja.ee/sites/default/files/content-	Märkusega ei ole arvestatud. Aruanne kajastab varustuskindlust seisuga 31.12.2016 ja seal on ära märgitud maakonnad, kus mingi maavara osas on seis kriitiline või

<p>21.09.2017 kiri nr 17/25</p> <p>KKM reg: 14-6/17/6185-2</p>	<p>editors/RB/2017_0043_rb_ehitusmaavarade_uuringu_kokkuvote.pdf) kokkuvõtte punktist 3.3 järel, et tugevama purunemiskindluse kategooria killustiku (III klass) tootmiseks ehitusotstarbelise karbonaatkivimi varustuskindlus Harjumaal on kriitiline. Seega ei saa EMTEL olla nõus väitega, et on tagatud kõikide maavarade varustuskindlus regiooniti vastavalt viimastele prognoosidele. Keskkonnaministeeriumi arengukavas viidatakse 2011. a. valminud Konjukturiinstituudi prognoosile 2012-2020, kuid pole märgitud Eesti sajandi projektiks ristitud Rail Balticu ehitusele. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toob oma uuringus välja olulise asjaolu, et teatud maavarade varustuskindlus on kriitiline. Keskkonnaministeerium vaatab 2011 aastal tehtud prognoosi ja viimase 5 aasta kaevandamismahtusid, kuid samas ei võtta üldsegi arvesse majanduse madalseisust ehk MASUst taastumist ning leiab, et olukord on korras. EMTEL leiab, et selle probleemi lahendamiseks on vajalik iga-aastased prognooside ja plaanide üle vaatamine, sest pidevalt on muutumises ka riigi prioriteedid ja vajadused. Praegu kasutusel olev juhend seda ei taga, sest on oma olemuselt tagasivaatav ning ei arvesta tulevikuprognoose. Samuti on viimase aja valguses muutunud veel enam küsitavaks Keskkonnaministeeriumi poolt kasutatav 50 km raadius varustuskindluse arvutamisel.</p>	<p>saamas kriitiliseks. Selle põhjal võib öelda, et pilt vastab tegelikkusele: Harjumaal on probleeme ehituslubjakivi varustuskindlusega, Rapla ja Pärnu maakonnas liiva ja kruusa varustuskindlusega. Samas on ka aruandes kirjas, et probleemid varustuskindlusega regiooniti on tingitud Eesti geoloogilisest ehitusest ja maavarade paiknemisest Eesti Vabariigi territooriumil. Võib öelda, et kogu vabariigi lõikes ei ole ehitusmaavarade varustuskindluse osas probleeme, aga neid esineb regiooniti.</p> <p>Ei ole nõus väitega, et varustuskindluse juhend ei arvesta tulevikuprognoose. Juhendi kohaselt tuleb mäeeraldise teeninduspiirkonna varude kasutamise hindamisel arvestada ka võimalikke hüppelisi muutusi nõudluses ehk tuleb arvestada ka tulevikuvajadusi. Nõudluse hüppelise muutuse võimaluse korral küsitakse MKMi arvamust.</p> <p>Ehitusmaavarade tulevikuvajadusi prognoosib MKM, kelle haldusala asutus Maanteeamet on koostanud ehitusmaavarade vajaduse prognoosi Maanteeameti objektidele võttes aluseks teehoiukava aastateks 2014-2020, mille uuendatud versioon on kättesaadav aadressilt https://www.mnt.ee/et/ametist/uuringud. Uuringus on sarnaselt ehitusmaavarade arengukava lõpparuandega välja toodud, et kuigi kogu vabariigi lõikes ei ole kohalike ehitusmaavarade varustuskindluse osas probleeme, esineb neid siiski regiooniti. Rail Balticu varustuskindluse uuring toob tõepoolest välja, et lubjakivi osas on varustuskindlus kriitiline Harjumaal ning liiva ja kruusa osas Pärnumaal ja Raplumaal, kuid samale järeldusele jõutakse ka eelnevalt mainitud Maanteeameti uuringus kui ka ehitusmaavarade arengukava lõpparuandes (Tabel 1). Märkime veelkord, et riigi varustatus ehitusmaavaradega on jätkuvalt oluline ja see põhimõte on käsitletud strateegiadokumendis</p>
--	--	--

		„Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ kui ka KeMi valitsemisala arengukavas.
11. Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit (EMTEL)	<p>Punkti 1.1.2 eesmärgiks sai seatud maavarade kaevandamise ja kasutamise koolituste korraldamine maakondade ja KOV-ide ametnikele ning planeeringute koostajatele.</p> <p>Tulemus: planeeringutega seotud ametiasutuste ametnikele ning planeeringute koostajatele korraldati 2013. aastal kaks maavarade kaevandamise ja kasutamise koolitust. Aastatel 2014–2015 maavarade kaevandamise ja kasutamise koolitusi ei toimunud, kuna rakendusplaanis ei ole olnud selleks rohkem rahalisi vahendeid. Tegevus on täidetud. Tundub, et riik on jäänud loorberitele puhkama. Teades, et pidevalt toimub spetsialistide liikumine ning seoses haldusreformiga muutub ka KOV-i ametnikkond, siis tuleb ka järjekindlalt teha uusi koolitusi.</p>	<p>Märkusega on arvestatud. KeM on teadlik, et pidevalt toimub spetsialistide liikumine ning seoses haldusreformiga muutub ka KOV-i ametnikkond ja on nõus, et sellel põhjusel tuleb läbi viia ka uusi koolitusi. Seetõttu on aruandes ka selgitatud, et uuest maapõueseadusest tulenevad kaevandajate, loa andja jt töös muudatused ning seepärast on KeMil 2017. aastal plaanis avalikkust ja huvirühmasid seaduse ja selle rakendusaktidega kaasnevatest muudatustest teavitada. Konkreetne arutelude arv selgub jooksvalt vastavalt eri osapoolte huvile. Tegemist ei ole kitsalt ehitusmaavarade teemaga, vaid hõlmab laiemalt kogu maapõue valdkonda.</p>
12. Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit (EMTEL)	<p>Punkti 1.2.5 eesmärgiks oli Nabala lubjakivimaardla täiendavad geoloogilis- hüdrogeoloogilised uurimistööd. Vahetuks tulemuseks on maavara kaevandamise võimalikkuse selgitamine Nabala maardlas. Elluviimiseena nimetatakse paljude tööde tegemist ja vastavalt nende tööde tulemustena Vabariigi Valitsuse otsust Nabala-Tuhala looduskaitseala moodustamisest, mis välistab kaevandamise. Antud meede on ehitusmaavarade varustuskindluse nime all. EMTELile jääb arusaamatuks, kuidas saab keelamist uurimiseks ja kaevandamiseks Harjumaa üheks kõige perspektiivimaks uueks maardlaks olevas Nabalas nimetada varustuskindluse tagamiseks? Seda eriti veel olukorras, kus MKMi uuring toob välja, et lubjakivi varud on Harjumaal kriitilised. Kuigi Nabala teema on vägagi emotsionaalne ja leidub palju nõ „spetsialiste“, siis riigi huvides tehtavad otsused ei peaks</p>	<p>Märkusega ei ole arvestatud. Nabala piirkonnas viidi tõepoolest läbi erinevaid uurimistöid, mh anti täiendav hinnang maavaravaru kaevandamise võimalikkusele, mis oli ka tegevuse peamiseks eesmärgiks. Aruandes on märgitud, et tegevus on osaliselt ellu viidud, kuid seoses looduskaitseala moodustamisega ei ole tegevus enam asjakohane. Seega ei ole elluviimise tulemuseks mitte looduskaitseala moodustamine, vaid selle moodustamise tõttu on tegevus ellu viidud osaliselt. Looduskaitseala moodustati hiljem (2014) kui arengukava koostati (2009-2010) ja arengukava koostamise ajal ei osatud ette arvata, et 4-5 aasta pärast on alal looduskaitseala, mis välistab kaevandamise. Tegevus on arengukavas välja toodud ehitusmaavarade varustuskindluse tagamise all, kuna arengukava koostamise hetkel, kui looduskaitseala veel ei olnud, oli Nabala maardla varud üks lahendus lubjakivi varustuskindluse tõstmiseks</p>

	<p>lähtuma emotsioonidest, kus oma eriala spetsialistide arvamustega ei arvestata. Siit tulenevalt tõusetubki küsimus - millised on KKM-i, aga ka MKM-i plaanid varustuskindluse tagamiseks pikemas perspektiiviks (näiteks 20 aasta pärast ja seda eriti Harjumaal)?</p>	<p>Harjumaal. Nõustume, et Harjumaal on lubjakivi varustuskindluse tagamine võrreldes paljude teiste piirkondadega keerukam suurema asustustiheduse ja tarbimise tõttu ning selle aspektiga kahtlemata arvestatakse kõigi seotud lubade ja kooskõlastuste andmisel ning otsuste tegemisel.</p>
<p>13. Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit (EMTEL)</p>	<p>Lisaks eeltoodule nõustub EMTEL ka Rahandusministeeriumi seisukohaga, et probleemiks on maardlate käsitlemise varieeruvus kohaliku omavalitsuste planeeringutes ning ebakõlad maapõueseaduse ning planeerimisseaduse rakendamisel. Lisaksime siia juurde veel ka probleemi looduskaitseaduse rakendamisel maardlate territooriumitel. Viimasel ajal on ohtlikult sagedaseks muutunud tendents KOVide poolsest kohaliku tähtsusega looduskaitsealade moodustamisest potentsiaalsete maardlate aladele. Näidetena võiks siin esile tuua Ruu ja Sõrve Harjumaal. See probleem vajab kindlasti eraldi poliitikasuunist ning seda eriti olukorras, kus ka KKM-i erinevad osakonnad lähtuvad erinevatest põhimõtetest.</p>	<p>Märkusega on arvestatud osaliselt. Teie poolt mainitud Rahandusministeeriumi seisukohale vastasime, et arengukavas tõstatatud planeerimise ja maapõue kasutuse laiem probleemistik ei ole lahendatud, mistõttu on see jätkuvalt välja toodud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ ja vajalik on selle jätkuv elluviimine (sh ka KeMi valitsemisala arengukavas). Rahandusministeerium kooskõlastas lõpparuande ja arengukava elluviimise lõpetamise ettepaneku. Seoses looduskaitsealade moodustamisega maardlate alale juhime tähelepanu, et uue maapõueseaduse jõustumisega alates 01.01.2017 muutus ka looduskaitseadus, mille § 9 lõike 10¹ kohaselt tuleb loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse eelnõu kooskõlastada Keskkonnaministeeriumiga, kui loodusobjekt, mida kavandatakse võtta kohaliku kaitse alla, asub maardlal.</p>
<p>14. Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit (EETL) 25.09.2017 kiri nr 27 KKM reg: 14-6/17/6185-4</p>	<p>Meie arvates ei ole arengukavas toodud eesmärgid täidetud ja seetõttu ei saa arengukava praegu lõpetada. Eelkõige puudutab see küsimus arengukava strateegilist eesmärki 1 „Tagada riigi infrastruktuuri ehitusobjektide ning tarbijate varustamine ehitusmaavaradega“. Arengukava selgituse kohaselt on aastaks 2020 tagatud vähemalt kümneks aastaks kõikide ehitusmaavarade varustuskindlus. Nagu oleme varasemalt kirjutanud, ka Keskkonnaministeeriumile (näiteks meie kiri nr 39, 12.06.2014), ei ole Harjumaal taristu- ja hoonete ehituseks sobiva lubjakivi</p>	<p>Märkusega on arvestatud osaliselt. Aruanne kajastab varustuskindlust seisuga 31.12.2016 ja seal on ära märgitud maakonnad, kus mingi maavara osas on seis kriitiline või saamas kriitiliseks. Selle põhjal võib öelda, et pilt vastab tegelikkusele: Harjumaal on probleeme ehituslubjakivi varustuskindlusega ning Rapla ja Pärnu maakonnas liiva ja kruusa varustuskindlusega. Samas on aruandes ka kirjas, et probleemid varustuskindlusega regiooni on tingitud Eesti geoloogilisest ehitusest ja maavarade paiknemisest Eesti Vabariigi territooriumil. Võib öelda, et kogu vabariigi lõikes</p>

	<p>varustuskindlus piisavalt pikaks perioodiks tagatud – oluline osa lubjakivist praegu kaevandatavates karjäärides ei sobi taristu- ja hoonete ehituseks. Samale järeldusele jõuab ka Tehnilise Järelevalve Ameti tellimisel koostatud uuring „Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindluse uuring“ (https://www.tja.ee/sites/default/files/content-editors/RB/2017_0043_rb_ehitusmaavarade_uuringu_kokkuvote.pdf) (vt uuringu punkt 3.3 – tugevama purunemiskindluse kategooriaga killustiku tootmiseks sobiliku ehitusotstarbelise karbonaatkivimi varustuskindlus on kriitiline). Tänapäevaste prognooside kohaselt jääb Rail Balticu ehitus arengukavas vaadeldava perioodi sisse ja seega tuleb asjakohaseid prognoose kindlasti arvesse võtta. Lisaks toob Rail Balticu uuring välja, et ka liiva ning kruusa varustuskindlus on kriitiline – seda nii Pärnumaal (vt uuringu punkt 3.1) kui Raplamaal (vt uuringu punkt 3.2).</p>	<p>ei ole ehitusmaavarade varustuskindluse osas probleeme, aga neid esineb regiooniti. Ehitusmaavarade tulevikuvajadusi prognoosib MKM, kelle haldusala asutus Maanteeamet on koostanud ehitusmaavarade vajaduse prognoosi Maanteeameti objektidele võttes aluseks teehoiukava aastateks 2014-2020, mille uuendatud versioon on kättesaadav aadressilt https://www.mnt.ee/et/ametist/uuringud. Uuringus on sarnaselt ehitusmaavarade arengukava lõpparuandega välja toodud, et kuigi kogu vabariigi lõikes ei ole kohalike ehitusmaavarade varustuskindluse osas probleeme, esineb neid siiski regiooniti. Rail Balticu varustuskindluse uuring toob tõepoolest välja, et lubjakivi osas on varustuskindlus kriitiline Harjumaal ning liiva ja kruusa osas Pärnumaal ja Raplamaal, kuid samale järeldusele jõutakse ka eelnevalt mainitud Maanteeameti uuringus kui ka ehitusmaavarade arengukava lõpparuandes (Tabel 1). Selle aspektiga kahtlemata arvestatakse kõigi seotud lubade ja kooskõlastuste andmisel ning otsuste tegemisel. Aruande seletuskirjas on selgitatud, et varustuskindlus on ajas muutuv näitaja. Seetõttu on ka esimese strateegilise eesmärgi tagada riigi varustus ehitusmaavaradega saavutamise hindamiseks raske indikaatoreid määrata. Arengukava esimese strateegilise eesmärgi saavutamise mõõtmiseks välja toodud indikaatorite alusel saab aga öelda, et esimene strateegiline eesmärk on saavutatud. Sama kehtib ka ülejäänud kahe strateegilise eesmärgi kohta. Märkime veelkord, et riigi varustus ehitusmaavaradega on jätkuvalt oluline ja see põhimõte on käsitletud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ kui ka KeMi valitsemisala arengukavas.</p>
--	---	---

<p>15. Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit (EETL)</p>	<p>Keskkonnaministeerium toob arengukava lõpetamise eelnõus välja selle, et edaspidi on arengukava eesmärkide täitmine tagatud KeMi valitsemisala arengukava, strateegiadokumendi „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ ning KeM-i ja MKMi vahelise koostöö kaudu. Palume pöörata tähelepanu energeetiliste maavarade ja ehitusmaavarade vahelistele olemuslikult suurtele erinevustele (kaevandamise mahud, karjäärade arv ja asukohad, maavara kasutamise geograafia, mõjud, maksustamine jne), mistõttu on vajalik nende maavarade rühmade käsitlemine üksteisest eraldi, soovitatavalt ka eraldi dokumentides.</p>	<p>Märkusega ei ole arvestatud. KeMi valitsemisala kõigi tegevuste ja eelarve keskseks reaalse planeerimise alusdokumendiks on hetkel KeMi valitsemisala arengukava, mis lähtub mh strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ välja toodud põhimõtetest ja kus kõik maavarad on käsitletud üldise maapõueressursi peatüki all, aga igal maavara liigil (ehitusmaavarad, põlevkivi, turvas) on omad eesmärgid. See tähendab, et põhialustes seatud põhimõtteid ja arengusuundi viiakse ellu läbi KeMi valitsemisala arengukava, mis sisaldab konkreetseid eesmäärke ja tegevusi. Ehitusmaavarade arengukava lõpetamise otsustamisel on täiendavalt oluline riigi suundumus minna üle tegevuspõhisele (programmipõhisele) eelarvestamisele ning vähendada eraldiseisvate väga kitsast valdkonda suunavate arengukavade hulka. Sellest tulenevalt on KeMis käimas strateegilise planeerimise korrastamise projekt. Projekti tulemusena tehakse ettepanek esialgseks tulemusvaldkond „Keskond“ programmide jaotuseks ning seeläbi ka ehitusmaavarade kasutamise valdkonna planeerimiseks ning eesmärkide kajastamiseks. Hetkel ei ole veel kokku lepitud, millise tulemusvaldkond „Keskond“ programmi osaks saab ehitusmaavarade kasutamise reguleerimine, kuid valdkond eesmärgistamata kindlasti ei jää.</p>
<p>16. Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) ja SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK) 29.09.2017 kiri nr 1-5/2182</p>	<p>Ehitusmaavarade arengukava kehtib aastani 2020. Arengukavas on ette nähtud hulk meetmeid ja eesmäärke, sh kaevandamise keskkonnamõju vähendamiseks ja konfliktide leevendamiseks, kuni aastani 2020. Jääb arusaamatuks, miks on vajalik arengukava elluviimine lõpetada enam kui kolm aastat enne selle plaanitud kehtivusaja lõppu. Kui arengukavas seatud eesmärgid ei</p>	<p>Märkusega ei ole arvestatud. Arengukava strateegiliste eesmärkide juures on välja toodud indikaatorid, mille alusel hinnatakse eesmärkide täitmist. Nende indikaatorite mõjunäitajate põhjal saab öelda, et strateegilised eesmärgid on saavutatud. Lisaks on strateegiliste eesmärkide täitmiseks ette nähtud meetmed, mis omakorda jagunevad tegevusteks. Rakendusplaanist 2012-2015 tulenevad meetmed ja tegevused on lõpparuande kohaselt valdavas enamuses</p>

<p>KKM reg: 14-6/17/6185-5</p>	<p>ole mingil põhjusel enam asjakohased, tuleks tegeleda arengukava ajakohastamisega.</p>	<p>täidetud. Mõni üksik tegevus on täidetud osaliselt või on pidev. Nendel juhtudel on lõpparuandes ka selgitatud, kuidas tegevus ellu viiakse või kuidas tagatakse selle pidev täitmine. Arengukavas planeeritud tegevused, mida rakendusplaani 2012-2015 ei lisatud, on kas elluviimisel, need ei ole enam asjakohased või neid saab ellu viia muul viisil. Lõpparuandes on ka selgitatud, kuidas neid tegevusi ellu viiakse ja miks ei ole need enam asjakohased. Tegevused, mis ei ole enam asjakohased, on aruandes välja toodud põhjusel, et arengukava ja aruande kõrvutamisel oleks selgitatud ka nende tegevuste elluviimist, mis arengukavas on välja toodud, aga rakendusplaani perioodi 2012-2015 ei lisatud. KeM on seisukohal, et strateegiliste eesmärkide täidetuks lugemist toetavad ka strateegiliste eesmärkide meetmete ja tegevuste täitmise tulemused.</p>
<p>17. Eesti Keskkonnatühenduste Koda (EKO) ja SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)</p>	<p>Arengukava lõpetamise ettepanekus toodud väide, nagu oleks arengukava kõik eesmärgid täidetud, ei vasta tõele. Mitmed olulised meetmed ja eesmärgid on sisuliselt täitmata, vaid mõned näited:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) veel ei ole täielikult selge, kuidas on õnnestunud täita eesmärki, et kaevandamisega seotud load oleksid integreeritud ühtseks keskkonnaloaks (meede 1.1.1.3) – ka EHMAAK lõpparuandes tunnistatakse, et tegevus on veel „elluviimisel“; 2) välja on selgitamata maapõueseaduse ja planeerimisseaduse muutmise vajadus (ehk viis, kuidas maavarade kaevandamise plaanid ruumilisse planeerimisse integreerida) (meede 1.1.1.4); 3) ehitusmaavarade vajaduse prognoosi koostamine on arengukavas ette nähtud jooksvalt aastani 2020 (meede 1.2.2), mistõttu see ei saa kuidagi veel täidetud olla; 	<p>Märkusega ei ole arvestatud.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Nimetatud tegevuse osas on selgitatud, et see hõlmab ka teisi valdkondi peale kaevandamise (nt õhusaastelood, vee erikasutusload, jäätmeäitluskohtade registreerimine, jahipiirkonna kasutusõiguse load). KOTKASE (infosüsteem, mille eesmärgiks on koondada keskkonnalubade taotlemine ja menetlemine ühisesse keskkonda) arendamine ja juurutamine on KeMi valitsemisala arengukavas aastatel 2018-2021 üheks prioriteetseks tegevuseks ja seega viiakse KOTKASE projekt ellu sõltumata ehitusmaavarade arengukava lõpetamisest. 2) Samale asjaolule juhtis tähelepanu ka Rahandusministeerium. Selgitasime neile, et arengukava rakendusplaanis on maapõueseaduse ja planeerimisseaduse muutmise vajalikkuse selgitamise taotletavaks tulemuseks märgitud, et

	<p>4) mäerendi rakendamine ehitusmaavarade kaevandamisel (meede 2.1.1.1) – ka siin tunnistatakse EHMAAK lõpparuandes, et tegevus on „elluviimisel“. Kuna see on seotud Eesti keskkonnakasutuse välismõjude rahasse hindamise analüüsiga, mis meile teadaolevalt valmib 2018. aastal, oleks selle meetme täitmiseks asjakohane analüüsi tulemused siiski ära oodata ning nende alusel edasi tegutseda;</p> <p>5) KMH tõhususe analüüs kaevandamislubade andmisel (meede 3.1.5) on ilmselgelt tegemata, EHMAAK lõpparuandest ei selgu, mille alusel see meede täidetuks on loetud, lõpparuandes on viidatud lihtsalt asjaolule, et kaevandamislubade menetluse käigus on ette nähtud KMH läbiviimine.</p>	<p>planeeringute koostamisel arvestatakse maavaravaruga, seeläbi on tagatud arvelevõetud maavara säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Aruandes on selgitatud, kuidas tagatakse planeeringute koostamisel maavaravaruga (maardlatega) arvestamine. Maardlatega kattuvate alade planeeringud kooskõlastatakse Maa-ametiga, kes jälgib, et oleks tagatud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja maavarale juurdepääs. Seega taotletava tulemuse alusel võib öelda, et eesmärk on täidetud. Arengukavas tõstatatud planeerimise ja maapõue kasutuse laiem probleemistik ei ole lahendatud, mistõttu on see jätkuvalt välja toodud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ ja vajalik on selle jätkuv käsitlemine (sh ka KeMi valitsemisala arengukavas). Rahandusministeerium kooskõlastas lõpparuande ja arengukava elluviimise lõpetamise ettepaneku.</p> <p>3) Nimetatud tegevuse taotletavaks tulemuseks on märgitud, et koostatud on varustuskindluse arvutamise mudel ja kaevandamislubade andmine on kooskõlas maavarade reaalse vajaduse ning seeläbi riigihuviga. Aruandes on selgitatud, et Maa-ameti geoportaali maardlate veebirakenduse arenduse tulemusena on võimalik veebirakenduse kaudu teha varustuskindlusest väljavõtet. Loodud on vajalikud vahendid ajakohase varustuskindluse analüüsi tegemiseks, kaasa arvatud välja töötatud juhend loaandjale ühetaolise praktika rakendamiseks. Juhendi kohaselt tuleb varustuskindluse arvutamisel arvesse võtta mäeeraldise teeninduspiirkonna</p>
--	---	---

		<p>jäävaru, minevikus tarbitud varu ning maavara kasutamise tulevikuprognosi. Seega taotletava tulemuse alusel võib öelda, et eesmärk on täidetud. Ehitusmaavarade tulevikuvajadusi prognoosib MKM. Aruandes on ka kirjeldatud, et MKMi haldusala asutus Maanteeamet on ehitusmaavarade vajaduse prognoosimiseks tellinud uuringud „Ehitusmaavarade varustuskindluse uuring Maanteeameti objektidel“ I etapp ja „Ehitusmaavarade varustuskindlus Maanteeameti objektidel“ II etapp. Lisaks valmis Maanteeameti tellimisel 2017. aastal uuring „Uuendatud Teehoiukava aastateks 2014-2020 ehitusmaavarade varustuskindlus“, mida võib pidada ehitusmaavarade varustuskindluse uuringute seeria III etapiks. Kõik nimetatud uuringud on kättesaadavad aadressilt https://www.mnt.ee/et/ametist/uuringud. Uuringute teavet saab kasutada maavarade varustuskindluse arvestuse ning vajaduse prognoosimiseks. Kokkuvõtvalt on koostatud ehitusmaavarade vajaduse prognoos aastani 2020, mida Maanteeamet ka pidevalt uuendab.</p> <p>4) Ka selle tegevuse juures on selgitatud, et see hõlmab teisi valdkondi peale kaevandamise. Keskkonnakasutuse välismõjude hindamise projekt on tegevusena kirjas KeMi valitsemisala arengukavas ja seega viiakse projekt ellu sõltumata ehitusmaavarade arengukava lõpetamisest.</p> <p>5) Nimetatud tegevuse taotletavaks tulemuseks on märgitud, et kaevandamisest tulenevad keskkonnamõjude leevendamise meetmed on asjakohased. Aruandes ei ole lihtsalt viidatud, et</p>
--	--	--

		<p>lubade menetluse käigus on ette nähtud vaid KMH läbiviimine, vaid on selgitatud, kuidas tagatakse leevendamise meetmete asjakohasus. Igas kaevandamisloa või uuringuloa andmise otsuses põhjendatakse nii sisuliselt kui ka õiguslikult KMH aruandes soovitatud meetmete lisamist loale ja laekunud ettepanekutega arvestamist või mittearvestamist. Seega taotletava tulemuse alusel võib öelda, et eesmärk on täidetud.</p>
<p>18. Eesti Keskkonnanähtenduste Koda (EKO) ja SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)</p>	<p>Mitme meetme puhul on EHMAAK lõpparuandes märgitud, et selle täitmine on lõppenud uue MaaPS vastuvõtmisega. Sellega ei saa kuidagi nõustuda, kuna uues seaduses ei lahendatud kõiki arengukavas tõstatatud küsimusi (nt seoseid ruumilise planeerimisega). Samuti ei saa kõiki arengukava eesmärke ja meetmeid lahendada üksnes õigusnormide vastuvõtmisega. Nt meede 3.1.3, mis näeb ette projektipõhise kaevandamise rakendamist keskkonnahäiringute vähendamiseks, eeldab mitte ainult õigusnormide kehtestamist, vaid ka nende rakendamist. Arengukava eesmärgi saab täidetuks lugeda, kui plaanitud projektipõhine kaevandamine on praktikas tõepoolest keskkonnahäiringuid vähendanud.</p>	<p>Märkusega ei ole arvestatud. Juba eelnevalt märkisime, et arengukavas tõstatatud planeerimise ja maapõue kasutuse laiem probleemistik ei ole lahendatud, mistõttu on see jätkuvalt välja toodud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ ja vajalik on selle jätkuv käsitlemine (sh ka KeMi valitsemisala arengukavas). Teie poolt nimetatud tegevuse 3.1.3 taotletavaks tulemuseks on märgitud, et maavara kaevandamine ja kaevandamisega rikutud maa korrastamine ning kaevandamise lõpetamine toimub ühtse integreeritud protsessina. Aruandes on selgitatud, et juba kaevandamisloa taotlemise faasis peab loa taotleja kaevandamisloa taotluses ette nägema kaevandatud maa edasise kasutamise otstarbe, et kaevandamine toimuks loa saamise järel kohe nõuetekohase korrastamise vajadusi arvestavalt. Seega taotletava tulemuse alusel võib öelda, et eesmärk on täidetud.</p>
<p>19. Eesti Keskkonnanähtenduste Koda (EKO) ja SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)</p>	<p>Arengukava elluviimise lõpetamisega tekiks olukord, kus ehitusmaavarade kasutamine kui oluline valdkond jääb ilma tegevusi suunava ja piisavalt konkreetse arengudokumendita. Uus poliitikadokument „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“, mis kehtestati aprillis 2017, ei ole käsitletav strateegiana, nagu KeM nende põhialuste väljatöötamisel korduvalt ka ise rõhutas.</p>	<p>Märkusega ei ole arvestatud. KeM ei ole nõus väitega, et ehitusmaavarade arengukava elluviimise lõpetamise tulemusena jääb ehitusmaavarade kasutamise valdkond tegevusi suunava ja piisavalt konkreetse arengudokumendita. Nagu seletuskirjas ka selgitatud, on KeMi valitsemisala kõigi tegevuste ja eelarve keskseks reaalse planeerimise alusdokumendiks hetkel KeMi valitsemisala arengukava,</p>

	<p>Sellel dokumendil puuduvad ajaliselt määratletud eesmärgid ning konkreetsemad meetmed, kuidas nendeni jõuda, rääkimata rakenduskavast.</p> <p>Seni ei ole selge, mil viisil tagatakse, et põhialustes määratud eesmärgid ka tegelikult täitma hakatakse. Seetõttu ei saa nõus olla EHMAAK lõpparuandes toodud viidetega, nagu oleks ehitusmaavarade arengukava meetmeid võimalik täita maapõuepoliitika põhialuste rakendamisega. Kuna põhialuste koostamise protsessis ei viidud läbi keskkonnamõtjude strateegilist hindamist (KSH) ja edasiste meetmete osas on vajalik täiendav kaasamine, eeldab maapõuepoliitika põhialuste rakendamine valdkondlike arengukavade olemasolu ja vajadusel täiendamist.</p>	<p>mis lähtub mh strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ välja toodud põhimõtetest. See tähendab, et põhialustes seatud põhimõtteid ja arengusuundi viiakse ellu läbi KeMi valitsemisala arengukava, mis sisaldab konkreetseid eesmärgid ja tegevusi.</p> <p>Ehitusmaavarade arengukava lõpetamise otsustamisel on täiendavalt oluline riigi suundumus minna üle tegevuspõhisele (programmipõhisele) eelarvestamisele ning vähendada eraldiseisvate väga kitsast valdkonda suunavate arengukavade hulka. Sellest tulenevalt on KeMis käimas strateegilise planeerimise korrastamise projekt. Projekti tulemusena tehakse ettepanek esialgseks tulemusvaldkond „Keskkond“ programmide jaotuseks ning seeläbi ka ehitusmaavarade kasutamise valdkonna planeerimiseks ning eesmärkide kajastamiseks. Hetkel ei ole veel kokku lepitud, millise tulemusvaldkond „Keskkond“ programmi osaks saab ehitusmaavarade kasutamise reguleerimine, kuid valdkond eesmärgistamata kindlasti ei jää. Seega on ehitusmaavarade kasutamise valdkond ka pärast ehitusmaavarade arengukava lõpetamist strateegiliselt juhitud.</p>
<p>20. Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) ja SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)</p>	<p>Mööname, et kehtival ehitusmaavarade arengukaval on sisulisi puudusi ning see ei ole meie arvates piisavalt keskkonnakaitsele huvi arvestav. Seda enam oleks mõistlik juba praegu hakata ette valmistama uue arengukava koostamist, et ehitusmaavarade kasutamine oleks riigi poolt ka pärast 2020. aastat selgelt suunatud. Iseäranis tuleb arvestada, et Rail Balticu ehitamiseks tarbeks maavara kaevandamisel tekivad konfliktid nii keskkonnakaitsele kui kohaliku elukeskkonda puudutavate huvidega tõenäoliselt veelgi teravamalt kui varem. Seda olulisem on kavandada järjepidevaid</p>	<p>Märkusega on arvestatud osaliselt. Nagu eelnevalt mainitud, siis ei ole uue arengukava koostamine vajalik, kuna praegusel hetkel suunab ehitusmaavarade kasutamise valdkonda lisaks ehitusmaavarade arengukavale KeMi valitsemisala arengukava, mis lähtub mh strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ välja toodud põhimõtetest. KeMi valitsemisala arengukava vaadatakse iga-aastaselt üle ja uuendatakse. Lisaks nagu ülal mainitud tuleb siinkohal arvestada ka riigi suundumust minna üle tegevuspõhisele (programmipõhisele) eelarvestamisele ning vähendada arengukavade hulka. Seega</p>

	<p>meetmeid nende konfliktide leevendamiseks ja kaevandamise keskkonnamõju vähendamiseks.</p>	<p>on ehitusmaavarade kaevandamine ja kasutamine riigi poolt ka pärast 2020. aastat suunatud.</p> <p>Nõustume, et Rail Balticu ehitusega suureneb hüppeliselt nõudlus ehitusmaavarade järele, mis tõenäoliselt tekitab rohkem konflikte seoses keskkonnakaitse ja kohalike elanike huvidega. Arengukavas meetmete kavandamine on üks viis seda lahendada, kuid oleme seisukohal, et huvide konflikti saab ka ilma uue arengukava koostamiseta lahendada. Selle heaks näiteks on riigipoolne (MKMi) selgitustöö kohalikes omavalitsustes. See hõlmab infot Rail Balticu ehituseks vajamineva ehitusmaavarade mahu, Rail Balticu trassikoridori teeninduspiirkonda (50 km) jäävate karjäärade ja potentsiaalsete karjäärilade asukohtade ning karjäärides paikneva ehitusmaavarade mahu ja kvaliteedi kohta.</p>
--	---	--